

فصل ششم:

نفت و گاز

به دلیل اهمیت فعالیت‌های نفت، گاز و پتروشیمی در اقتصاد ایران، اطلاعات آماری مربوط به این فعالیت‌ها در فصل‌های معدن و صنعت منظور نشده و یک فصل مستقل در این سالنامه به آن اختصاص داده شده است.

با استخراج نفت و گاز از اولین چاه نفت در مسجد سلیمان، در سال ۱۲۸۷ شمسی (۱۹۰۸ میلادی)، فعالیت صنعت نفت در ایران آغاز شد و آمارهای مربوط به آن نیز از زمان مذکور گردآوری شده است. پس از ملی شدن صنعت نفت در اسفند ۱۳۲۹، شرکت ملی نفت ایران آمارهای وسیع‌تری را منتشر کرده است. در اولین سالنامه آماری کشور، آمارهای مربوط به سال ۱۳۳۴ شمسی (۱۹۵۵ میلادی) درج شده است.

پس از تأسیس شرکت ملی گاز ایران در اسفند ۱۳۴۴ و شرکت ملی گاز مایع ایران در سال ۱۳۶۶، این دو شرکت نیز به ترتیب آمارهایی در زمینه‌ی گاز طبیعی (L.N.G) و گاز مایع (L.P.G) گردآوری و ارائه کرده‌اند.

در حال حاضر، آمارهای مندرج در این فصل، از شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی ایران منطقه یزد و شرکت گاز استان دریافت می‌شود.

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است:

نفت سفید: نفت سفید برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدروکربن پارافینی، نفتینی و آروماتیکی می‌باشد. این فراورده به عنوان سوخت گرمایشی و سوخت مراکز حرارتی به کار می‌رود و یکی از مواد اصلی سازنده سوخت جت است.

نفت کوره: نفت کوره بازمانده تقطیر نفت خام در برج‌های تقطیر پالایشگاه به دست می‌آید. این فراورده به سبب دارا بودن هیدروکربن‌های سنگین به آسانی نمی‌سوزد و یکی از سوخت‌های عمده کشتی‌ها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاه‌های برق به شمار می‌رود.

نفت گاز: نفت گاز فراورده‌ای است که بعد از برش نفت سفید به دست می‌آید و به عنوان سوخت

مصرف کننده صنعتی: منظور مشترکینی می باشند که از گاز طبیعی در واحدهای صنعتی استفاده می نمایند.

گزیده اطلاعات

در سال ۱۳۹۳ کل مصرف فراورده های نفتی استان برابر ۱۹۸۸۸۴۰ متر مکعب بوده که بیشترین سهم مربوط به نفت گاز ۱۲۱۷۶۰۲ متر مکعب بوده است همچنین در سال ۱۳۹۳ مصرف بنزین نسبت به سال ۱۳۹۲ با ۱۹۷۸۴ متر مکعب افزایش و به ۴۶۵۹۸۸ متر مکعب رسیده است. در سال ۱۳۹۳ تعداد جایگاههای مواد سوختی استان برابر ۷۵ بوده که از این تعداد جایگاه مالکیت ۳ جایگاه دولتی و ۷۲ جایگاه خصوصی بوده است. همچنین تعداد ۳۵۶ پمپ بنزین (۲۹۸ پمپ، معمولی و ۵۸ پمپ، سوپر)، ۴۱ مورد نفت سفید و ۱۴۸ پمپ نفت گاز در استان وجود داشته است تا سال ۱۳۹۳، تعداد شهرهای گازرسانی شده استان ۱۷ شهر و تعداد روستاهای گازرسانی شده ۱۵۳ روستا می باشد. تعداد انشعابات گاز در استان در بخشهای مختلف ۱۸۱۴۸۴ انشعاب بوده که سهم بخش خانگی-تجاری با ۱۸۳۳۵۲ انشعاب بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است. در همین سال مصرف گاز طبیعی در استان ۵۰۷۴/۲ میلیون متر مکعب بوده است که نسبت به سال قبل روند افزایشی داشته است. همچنین در بین شهرستانهای استان بیشترین مصرف گاز طبیعی مربوط به شهرستان یزد با ۲۷۱۸/۸ میلیون متر مکعب بوده است. به عبارت دیگر، شهرستان یزد ۵۳/۲۶ درصد مصرف گاز طبیعی استان را در سال ۱۳۹۳ به خود اختصاص داده است.

ماشین آلات کشاورزی و صنعتی و سوخت تأسیسات حرارتی به کار می رود.

بنزین موتور: بنزین موتور آمیزه ای است از هیدرو کربنهای به طور عمده حلقوی و ایزومره با نسبت های متفاوت که برای افزایش درجه آرام سوزی آن، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می شود. **گاز طبیعی (گاز غنی):** گاز تولیدی از منابع نفتی و گازی را گاز طبیعی یا غنی می گویند.

گاز مایع: گاز مایع مخلوطی است از پروپان و بوتان نرمال که در اثر شرایط محیط و مصرف، نسبت حجمی این دو ماده در مخلوط تغییر می یابد و در تحت فشاری حدود ۱۱۰-۱۰۰ پوند بر اینچ مربع به صورت مایع در می آید.

انشعاب گاز: به خطوطی که جهت ارسال گاز از خطوط انتقال، خطوط تغذیه و شبکه تالایستگاه اختصاصی مشترک نصب می شود انشعاب گاز اطلاق می گردد.

مشترک گاز: عبارت است از شخص حقیقی یا حقوقی که طبق روش پذیرش متقاضیان گاز پس از تحویل مدارک مورد نظر و پرداخت حقوق و هزینه های متعلقه، مشخصاتش در دفتر پذیرش اشتراک ثبت شده و شماره اشتراک به وی اختصاص یافته باشد.

مصرف کننده گاز: به مشترکینی اطلاق می گردد که جریان گاز آنها پس از طی مراحل اشتراک پذیری راه اندازی شده باشد.

مصرف کننده خانگی: منظور مشترکینی می باشند که از گاز طبیعی در جهت مصارف گرمایش، طبخ و روشنایی واحدهای مسکونی استفاده می نمایند.

مصرف کننده تجاری: منظور مشترکینی می باشند که از گاز طبیعی در جهت کسب یا خدمات استفاده می نماید.

۱-۶- مصرف انواع فراورده های نفتی (مترمکعب)

سال و شهرستان	جمع	گازمابع (تن) ^(۱)	سوخت های هواپیما	بنزین	نفت سفید
..... ۱۳۷۵	۱۴۴۷۳۱۱	۶۳۷۸۸	۵۳۷۴	۲۰۲۴۷۸	۲۳۲۱۰۶
..... ۱۳۸۰	۱۸۶۴۸۸۶	۷۷۶۸۳	۶۵۹۰	۲۶۴۹۵۰	۱۹۹۴۷۵
..... ۱۳۸۵	۲۲۴۱۷۶۵	۱۶۳۶۸۰	۶۵۷۰	۴۳۷۷۵۳	۱۲۴۶۴۴
..... ۱۳۸۹	۲۴۶۴۶۵۶	۱۱۵۰۱۹	۱۱۷۹۱	۴۱۵۱۲۶	۹۴۵۶۲
..... ۱۳۹۰ ^(۵)	۲۲۷۴۱۵۷	۴۶۴۴۴	۱۱۰۲۰	۴۰۷۴۱۷	۹۸۸۷۹
..... ۱۳۹۱	۲۲۵۹۸۵۷	۴۱۲۲۷	۹۹۰۹	۴۳۹۴۳۹	۸۹۲۱۰
..... ۱۳۹۲	۲۴۴۹۵۷۳	۳۵۹۷۵	۱۰۲۵۷	۴۴۶۲۱۴	۶۳۵۲۴
..... ۱۳۹۳	۱۹۸۸۸۴۰	۳۴۵۴۳	۱۱۵۹۰	۴۶۵۹۸۸	۵۷۳۳۳
..... ابرکوه	۸۸۷۰۵	۱۴۵۲	.	۲۰۱۳۰	۸۳۷
..... اردکان	۲۳۵۰۸۹	۴۱۳۶	.	۶۳۹۹۴	۴۹۵۳
..... اشکذر	.	.	.	.	.
..... بافق	۱۵۳۱۱۲	۶۸۸۲	.	۲۵۶۳۷	۲۱۷۲۸
..... بهاباد	.	.	.	.	.
..... تفت	۱۱۳۳۵۶	۳۱۵۲	.	۲۷۰۷۴	۱۳۲۸۳
..... خاتم	.	.	.	.	.
..... مهریز	۳۳۳۰۵۳	۲۹۴۳	.	۴۹۰۷۱	۱۱۴۵۸
..... میبد	.	.	.	.	.
..... یزد	۱۰۶۵۵۲۵	۱۵۹۷۸	۱۱۵۹۰	۲۸۰۰۸۲	۵۰۷۴

۵

۱-۶- مصرف انواع فراورده های نفتی (دنباله)

سال و شهرستان	نفت گاز	نفت کوره	روغن های موتور و صنعتی ^(۳)	قیر ^(۲) (تن)	سایر فراآورده ها ^(۳)
۱۳۷۵	۶۳۸۹۰۳	۲۹۳۳۱۵	۱۰۰۷۱	۶۱۵	۶۶۱
۱۳۸۰	۸۸۴۱۶۲	۳۸۱۳۸۸	۱۴۶۳۴	۳۳۶۰۴	۲۴۰۰
۱۳۸۵	۱۰۵۹۷۰۳	۴۴۵۹۹۱	...	...	۳۴۲۴
۱۳۸۹	۱۲۷۱۴۵۹	۵۵۵۱۵۶	.	.	۱۵۴۳
۱۳۹۰	۱۲۶۲۸۵۴	۴۴۷۳۸۴	.	۱۵۹	.
۱۳۹۱	۱۳۵۲۴۷۷	۳۲۷۳۴۵	...	...	۲۵۰
۱۳۹۲	۱۶۰۹۳۸۷	۲۸۴۱۵۰	...	...	۶۶
۱۳۹۳	۱۲۱۷۶۰۲	۲۰۱۶۳۴	...	...	۱۵۰
ابرکوه	۶۵۳۴۹	۹۳۷	...	...	.
اردکان	۱۴۲۷۱۹	۱۹۲۸۷	...	...	.
اشکذر	.	.	.	.	.
بافق	۹۵۰۶۱	۳۸۰۴	...	...	.
بهباد	.	.	.	.	.
تفت	۶۶۷۹۵	۳۰۵۲	...	...	.
خاتم	.	.	.	.	.
مهریز	۲۴۳۷۷۸	۲۵۸۰۳	...	...	.
میبد	.	.	.	.	.
یزد	۶۰۳۹۰۰	۱۴۸۷۵۱	...	...	۱۵۰

آمار شهرستان مهریز با احتساب شهرستان خاتم، شهرستان بافق با شهرستان بهباد، شهرستان اشکذر با شهرستان یزد و شهرستان میبد با شهرستان اردکان می باشد.

(۱) برای تبدیل واحد گاز مایع از تن به متر مکعب می بایست تن را در ۵۶/۰ ضرب نموده (ضریب حجمی متوسط گاز مایع) تا واحد آن به متر مکعب تبدیل گردد.

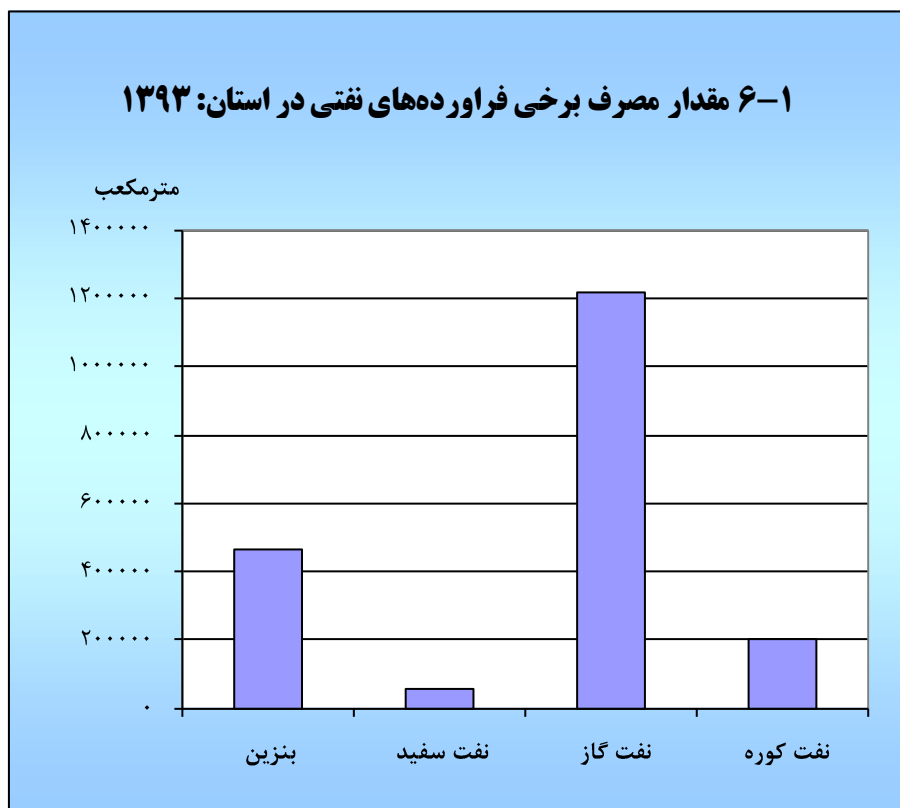
(۲) با توجه به واگذاری پخش روغن های موتور و صنعتی و قیر به بخش خصوصی آمار این فراآورده ها در دسترس نمی باشد.

(۳) سایر فراآورده ها شامل: حلال ویژه، حلال ۴۰۱ و حلال ۴۰۲ می باشد.

(۴) در سال ۱۳۹۰ توزیع قیر از طریق بورس و شرکت ملی پخش فراآورده های نفتی صورت گرفته است.

(۵) کاهش مقدار گاز مایع در سال ۱۳۹۰ به علت لوله کشی گاز به کارخانجات می باشد.

مأخذ- شرکت ملی پخش فراآورده های نفتی ایران - منطقه یزد

مبنا: جدول ۶-۱

۲-۶- تعداد مخازن و جایگاه های فروش مواد سوختی

سال و شهرستان	مخازن مواد سوختی		تعداد جایگاه	
	تعداد	ظرفیت (مترمکعب)	جمع	دولتی خصوصی
۱۳۷۵	۲۴	۸۴۳۷۰	۳۱	۴ ۲۷
۱۳۸۰	۲۴	۸۴۳۷۰	۴۰	۳ ۳۷
۱۳۸۵ ^(۱)	۲۰	۱۳۵۵۰۰	۵۸	۳ ۵۵
۱۳۸۹	۲۵	۱۷۸۴۵۰	۶۶	۳ ۶۳
۱۳۹۰	۲۵	۱۷۸۴۵۰	۶۹	۳ ۶۶
۱۳۹۱	۲۵	۱۷۸۴۵۰	۷۳	۳ ۷۰
۱۳۹۲	۲۵	۱۷۸۴۵۰	۷۱	۳ ۶۸
۱۳۹۳	۲۵	۱۷۸۴۵۰	۷۵	۳ ۷۲
ابرکوه	۰	۰	۵	۱ ۴
اردکان	۰	۰	۹	۰ ۹
اشکذر	۰	۰	۳	۰ ۳
بافق	۰	۰	۳	۰ ۳
بهباد	۰	۰	۱	۰ ۱
تفت	۰	۰	۶	۱ ۵
خاتم	۰	۰	۵	۰ ۵
مهریز	۰	۰	۱۰	۰ ۱۰
میبد	۰	۰	۵	۰ ۵
یزد	۲۵	۱۷۸۴۵۰	۲۸	۱ ۲۷

۵

۲-۶- تعداد مخازن و جایگاه های فروش مواد سوختی (دنباله)

سال و شهرستان	تعداد پمپ				تعداد شعب فروش نفت	جایگاه های سوخت گیری
	بنزین سوپر	بنزین	نفت گاز	نفت سفید		
۱۳۷۵	۰	۱۳۵	۱۴۱	۸۲	۳۳۰	۰
۱۳۸۰	۰	۱۶۲	۱۷۵	۹۲	۳۹۳	۰
۱۳۸۵	۱۶	۲۳۴	۱۶۰	۷۳	۴۰۲	۴
۱۳۸۹	۲۸	۲۵۶	۱۴۵	۴۱	۳۲۰	۳۲
۱۳۹۰	۳۷	۲۵۶	۱۴۶	۴۱	۳۲۲	۳۹
۱۳۹۱	۴۲	۲۹۷	۱۴۹	۴۲	۳۲۲	۴۲
۱۳۹۲	۴۵	۲۹۲	۱۴۰	۴۰	۲۶۹	۴۳
۱۳۹۳	۵۸	۲۹۶	۱۴۸	۴۱	۲۶۹	۴۴
ابركوم.....	۱	۱۶	۱۲	۸	۱۵	۲
اردكان.....	۵	۳۶	۲۲	۲	۱۶	۴
اشكذر.....	۰	۸	۹	۱	۲۱	۱
بافق.....	۱	۱۶	۹	۲	۲۶	۰
بهباد	۰	۲	۳	۱	۱۳	۰
تفت.....	۱	۲۲	۱۷	۴	۵۶	۳
خاتم	۰	۱۰	۱۴	۱	۲۳	۲
مهریز.....	۴	۳۳	۲۴	۱	۳۶	۷
ميبد	۵	۲۱	۱۰	۱	۱۷	۳
يزد.....	۴۱	۱۳۲	۲۸	۲۰	۴۶	۲۲

(۱) در سال ۱۳۸۵ مخازن داخل شهر و روغن جمع آوری شده و دوباره در سال های بعد احداث شده است.

مأخذ- شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران - منطقه یزد

۳-۶- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف‌کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی (میلیون مترمکعب)

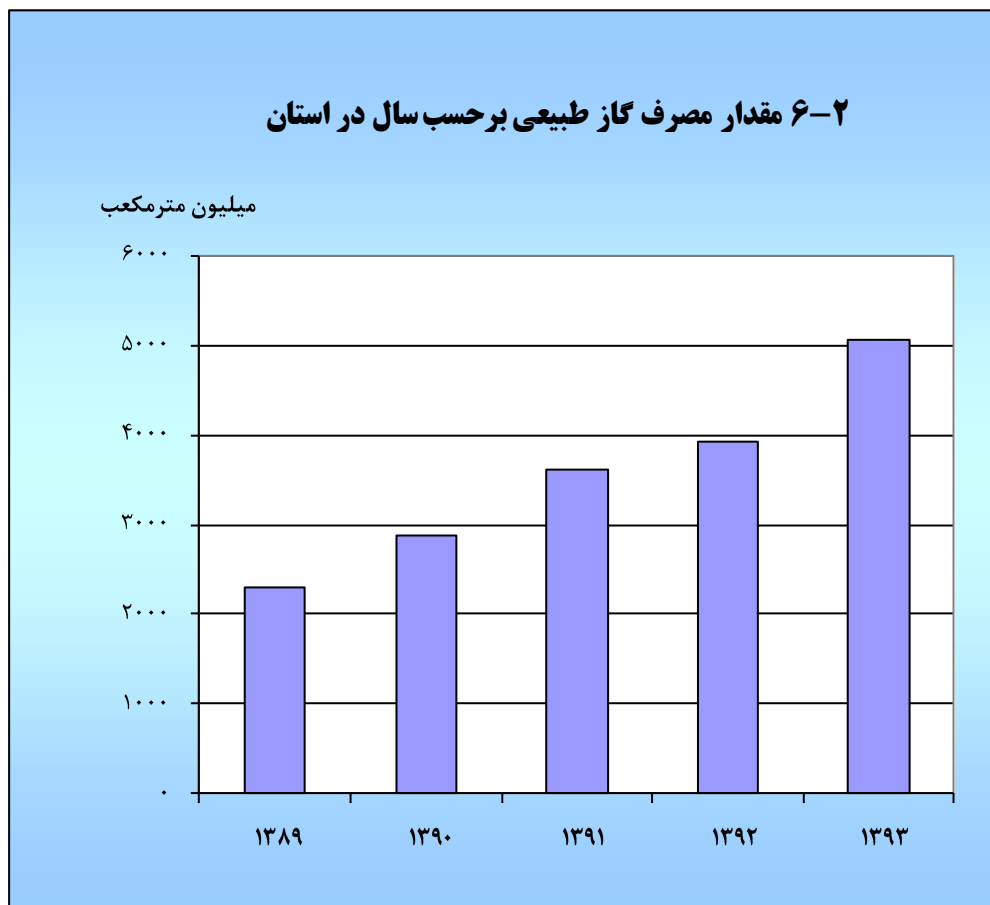
سال و شهرستان	تعداد شهرهای گازرسانی‌شده	تعداد روستاهای گازرسانی شده	تعداد انشعاب		
			جمع	خانگی - تجاری	صنعتی
۱۳۷۵	...	...	...	...	...
۱۳۸۰	۵	۱	۱۲۱۶۹	۱۲۱۶۷	۲
۱۳۸۵	۱۴	۱۷	۱۲۲۲۰۱	۱۲۲۰۷۵	۱۲۶
۱۳۸۹	۱۴	۶۸	۱۵۲۸۶۸	۱۵۲۳۹۰	۴۷۸
۱۳۹۰	۱۶	۹۱	۱۶۴۵۶۵	۱۶۳۸۲۸	۷۳۷
۱۳۹۱	۱۸	۱۴۸	۱۷۶۷۰۴	۱۷۵۶۹۸	۱۰۰۶
۱۳۹۲	۱۶	۱۵۳	۱۸۱۴۸۴	۱۷۶۸۱۲	۴۶۷۲
۱۳۹۳	۱۷	۱۷۲	۱۸۸۴۴۶	۱۸۳۳۵۲	۵۰۹۴
ابركوه.....	۲	۳۵	۱۱۷۲۵	۱۱۶۳۰	۹۵
اردكان.....	۳	۱۴	۱۷۷۷۵	۱۷۵۷۱	۲۰۴
اشكذر.....	۲	۳۵	۷۶۰۹	۷۲۴۹	۳۶۰
باقق.....	۱	۱	۵۹۴	۵۹۳	۱
بهباد.....	۰	۰	۰	۰	۰
تفت.....	۱	۴۸	۷۱۱۱	۶۵۳۸	۵۷۳
خاتم.....	۲	۵	۳۸۵۰	۳۸۳۱	۱۹
مهریز.....	۱	۹	۱۰۳۹۲	۱۰۱۶۱	۲۳۱
میبد.....	۲	۱۰	۱۹۱۴۷	۱۸۳۸۰	۷۶۷
یزد.....	۳	۱۵	۱۱۰۲۴۳	۱۰۷۳۹۹	۲۸۴۴

۵

۳-۶- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی (میلیون مترمکعب) (دنباله)

مصرف گاز طبیعی	تعداد مصرف کننده			سال و شهرستان
	صنعتی	تجاری	خانگی	
...	...	...	...	۱۳۷۵
...	۸	۴۱۵	۱۳۵۸۹	۱۳۸۰
۱۲۳۵/۲	۳۰۸	۶۲۷۸	۱۶۷۱۶۰	۱۳۸۵
۲۲۹۴/۸	۶۷۱	۱۳۱۰۵	۲۳۳۶۷۳	۱۳۸۹
۲۸۷۷	۹۵۹	۱۵۵۰۶	۲۵۸۶۵۴	۱۳۹۰
۳۶۲۰	۱۱۶۸	۱۶۶۹۲	۲۸۲۸۸۱	۱۳۹۱
۳۹۳۶	۱۴۹۹	۱۷۸۸۸	۳۰۱۶۲۴	۱۳۹۲
۵۰۷۴/۲	۱۶۱۶	۱۸۷۶۸	۳۲۱۲۸۸	۱۳۹۳
۶۳/۵	۳۹	۱۰۱۷	۱۶۹۰۷	ابرکوه
۱۰۴۹/۵	۷۷	۱۶۸۹	۲۷۳۷۸	اردکان
۳۰۰/۶	۱۹۴	۱۰۹۵	۱۰۲۷۰	اشکذر
۰/۱	۱	۳	۵۶۲	بافق
۰	۰	۰	۰	بهباد
۱۰۲/۷	۲۹۱	۷۵۸	۱۰۱۴۳	تفت
۱۴/۲	۶	۱۵۷	۵۰۹۵	خاتم
۲۰۱/۸	۲۰۸	۸۶۷	۱۵۱۲۸	مهریز
۶۲۳	۲۴۶	۱۸۷۰	۳۱۶۱۷	میبد
۲۷۱۸/۸	۵۵۴	۱۱۳۱۲	۲۰۴۱۸۸	یزد

ماخذ- شرکت گاز استان یزد

منبع: جدول ۳-۶